



UDDANNELSE 3. september 2014

DEBATINDLÆG

Målret indsatsen mod børn og unge fra uddannelsesfremmede hjem

Skrevet af

Mie Dalskov Pihl

Chef for registeranalyse

Hvis flere unge fra uddannelsesfremmede hjem skal have en uddannelse, så er vi nødt til at se på uddannelsesvejene. Samtidig er det vigtigt med en målrettet indsats for børn og unge fra uddannelsesfremmede hjem. Der er fortsat behov for en målrettet indsats, hvis 95 pct. af en ungdomsårgang skal have en uddannelse.

Social arv spiller desværre stadig en stor rolle i det danske uddannelsessystem. Kun lidt mere end hver anden ung fra ufaglærte hjem får i dag en uddannelse efter grundskolen, og andelen, der bryder den sociale arv er *faldet* de senere år – og det kalder som udgangspunkt på politisk handling at vi i det danske samfund stadig ikke formår at hjælpe unge fra uddannelsesfremmede bedre gennem uddannelsessystemet.

Det er dog værd at bemærke, at den faldende andel af mønsterbrydere kan skyldes, at mange uuddannede familiers unge har opnået en uddannelse gennem de seneste 30-40 år. De lavest hængende frugter er så at sige plukket, og derfor er det måske også oplagt, at det er sværere og sværere at få brudt den sociale arv. Så meget desto mere er det vigtigt at vi forholder os til, at 4 ud af 10 med ufaglærte forældre ikke får en uddannelse.

Hvor skal der så sættes ind? AE-analyser og Undervisningsministeriets profilmodel viser, at børn af ufaglærte, drenge og især unge med anden etnisk oprindelse end dansk har vanskeligere ved at opnå en ungdomsuddannelse end andre. Men vi ved også, at de unge starter på en uddannelse – uanset etnisk oprindelse.

Problemet er, at de falder fra

Derfor knytter udfordringerne omkring social mobilitet sig i høj grad til fastholdelse på ungdomsuddannelserne. De unge – også dem fra uddannelsesfremmede hjem – starter på en uddannelse, men får den ikke fuldført.

Der er mange årsager til det store frafald. Analyser fra AE og andre – senest Rockwool-fonden – viser, at de unge, der har en vis faglighed med sig fra grundskolen, har lettest ved at gennemføre en ungdomsuddannelse. At kunne skrive, læse og regne er simpelthen de bedste kort på hånden, når det handler om at fuldføre en uddannelse. Det gælder både for de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne. Derfor er det så vigtigt, at ingen forlader folkeskolen uden at have tillært sig de grundlæggende kompetencer. Og derfor er det så vigtigt, at der gøres en ekstra indsats for, at børn (unge) fra uddannelsesfremmede hjem også får den bagage med sig fra folkeskolen, som tidligere og i nogle tilfælde har været forbeholdt børn og unge fra ressourcestærke hjem. Folkeskolereformen har her med lektiecafeer, flere timer i dansk og matematik og ny indlæringsmetoder taget et overordentligt vigtigt skridt i den rigtige retning.

Derudover kan der være kulturelle inkompatibiliteter for nogle unge. Det handler især om, at disse unge ikke får en "uddannelseskultur" med hjemmefra. Det kan have stor betydning for såvel unge med dansk

oprindelse fra uddannelsesfremmede hjem som for unge med anden etnisk oprindelse – også fra uddannelsesfremmede hjem.

Sidstnævnte gruppe bliver så muligvis ikke ligefrem hjulpet af, at de skal indlære på et andet sprog end deres forældres. Her er det interessant at det ifølge Undervisningsministeriets profilmodel ikke er nær så svært for indvandrerpigerne at få en ungdomsuddannelse som indvandrerdrengene.

For nyligt kom Rockwoolfonden med et nyt fund; at indvandrere/efterkommere rent faktisk lader til at have *større* (ikke mindre) sandsynlighed for at gennemføre gymnasiet end andre. Der kan dog stilles spørgsmålstegn ved, om dette fund kan være et resultat af den anvendte metode, idet analysen alene beror på en stikprøve af gymnasiaster – og altså alene medtager ”stærke” indvandrere/efterkommere, der faktisk er på gymnasiet. De ”svage” er således allerede faldet fra – et fænomen, der i den økonometriske litteratur er kendt som *attrition bias*.

Hvad kan vi så gøre for at få flere igennem? Hvis flere unge fra uddannelsesfremmede hjem skal have en uddannelse, så er vi nødt til at se på uddannelsesvejene. Mange af de unge, der i dag ikke får en uddannelse, har brug for en praktisk uddannelsesvej. De har ikke brug for mere boglig undervisning men at komme ud i fagene og lære med hænderne. Det accentuerer samtidig problemstillingen med manglen på praktikpladser på erhvervsuddannelserne, der kan være en stopklods i uddannelsen.

Samtidig er det stadig vigtigt med en målrettet indsats for børn og unge fra uddannelsesfremmede hjem – herunder tosprogede børn og unge fra uddannelsesfremmede hjem. Vi må ikke falde i her og bruge profilmodellens seneste fremskrivninger eller andre analyser til at sige, at det jo går fremad, så det skal nok komme af sig selv.

De seneste tal viser faktisk en svag tilbagegang for indvandre*drengene* når det gælder at få en ungdomsuddannelse *samtidig med* at der fortsat er lang vej til 95-pct's målet, når man måler 10 år efter 9. klasse. Det viser, at der fortsat er behov for en målrettet indsats for unge fra uddannelsesfremmede hjem.

Bragt på Altinget.dk d. 3. september 2014